# XVIII MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA NAUKOWA

## Czy Camino de Santiago (się) zmienia?
## Dawne i współczesne szlaki jakubowe oraz ich wpływ religijny, społeczny i kulturowy

**Termin i miejsce:**
3 października 2026 r., Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie

**Organizatorzy:**
- Instytut Geografii i Studiów Przestrzennych Uniwersytetu Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie
- Wydział Teologiczny Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu
- Urząd Marszałkowski w Rzeszowie
- Muzeum w Przeworsku Zespół Pałacowo-Parkowy
- Stowarzyszenie Euroregion Karpacki

**Patronat:**
- Comité Internacional de Expertos del Camino de Santiago – Xunta de Galicia
- Ambasada Królestwa Hiszpanii w Polsce
- Polsko-Hiszpańska Izba Gospodarcza
- Rada KEP ds. Turystyki I Pielgrzymek
- Ordynariusz Diecezji Rzeszowskiej – JE bp Jan Wątroba
- Marszałek Województwa Podkarpackiego – Władysław Ortyl
- Starosta Rzeszowski – dr Krzysztof Jarosz
- Starosta Przeworski – Dariusz Łapa

**Patronat medialny:**
- TVP3 Rzeszów, Radio Rzeszów, Radio Fara, Radio Via, Miesięcznik „W Drodze", Nowiny, Życie Podkarpackie, Gazeta Jarosławska, Ekspres Jarosławski, Podkarpacki Informator Kulturalny

**Partnerzy:**
- Bernardyni Rzeszów
- Bractwo św. Jakuba Apostoła przy Sanktuarium Grobu Bożego w Przeworsku
- Fundacja „SZCZECIŃSKA"
- Fundacja Pro Futuro Theologiae
- Kujawsko-Pomorskie Bractwo św. Jakuba Apostoła w Toruniu
- Muzeum Diecezjalne w Rzeszowie

Camino de Santiago należy do najstarszych i najbardziej trwałych zjawisk kultury chrześcijańskiej w Europie. Od średniowiecza aż po współczesność pielgrzymka do grobu Apostoła Jakuba łączy w sobie wymiar religijny, społeczny i egzystencjalny, tworząc przestrzeń intensywnej wymiany duchowej, kulturowej i symbolicznej. Historia Camino ukazuje z jednej strony ciągłość praktyk, rytuałów i narracji pielgrzymich, z drugiej zaś – dynamiczne procesy przemian wynikających z uwarunkowań historycznych, duchowych i kulturowych.

W ostatnich dekadach obserwujemy szereg zjawisk, które domagają się pogłębionej refleksji naukowej o charakterze interdyscyplinarnym: nowe motywacje pielgrzymowania, narracje nawrócenia i powrotu do wiary (w tym interpretacje anateistyczne), instytucjonalne i oddolne odradzanie dawnych szlaków, przemiany rytuałów błogosławieństwa i pożegnania pielgrzymów, znaczenie Jubileuszy Compostelańskich w XX i XXI wieku, a także narastające napięcie pomiędzy doświadczeniem religijnym

a procesami turystyfikacji i komercjalizacji drogi. Zjawiska te prowokują zasadnicze pytanie o tożsamość Camino de Santiago: czy pozostaje ono tym samym doświadczeniem, czy też zmienia swój sens i funkcję w świecie współczesnym?

Do udziału w konferencji zapraszamy badaczy reprezentujących teologię, biblistykę, historię Kościoła, religioznawstwo, antropologię kulturową, socjologię, psychologię religii, kulturoznawstwo oraz inne dyscypliny podejmujące refleksję nad fenomenem pielgrzymowania.

Obszary tematyczne:

- nawrócenia i przemiany duchowe na Camino de Santiago, w tym dawne i współczesne świadectwa konwersji oraz duchowe i psychologiczne mechanizmy doświadczenia przełomu;
- fenomen caminofilii, rozumiany jako powracanie na szlak Camino i jego znaczenie religijne, egzystencjalne i terapeutyczne;
- momenty przełomowe w historii Camino, ze szczególnym uwzględnieniem Jubileuszy Compostelańskich w XX i XXI wieku;
- rola instytucji kościelnych, świeckich oraz wspólnot lokalnych w procesach odradzania, ochrony i reinterpretacji dawnych dróg pielgrzymich;
- przemiany rytuałów pielgrzymowania, w tym błogosławieństwa pielgrzymów, modlitwa i pobożność w drodze oraz relacje między pobożnością miejską i wiejską;
- Camino de Santiago jako przestrzeń wymiany kulturowej i społecznej;
- turystyfikacja i masowość Camino, napięcia między pielgrzymowaniem a podróżowaniem oraz wpływ komercjalizacji na tożsamość doświadczenia drogi.

## PROGRAM

◇ Sanktuarium Matki Bożej Rzeszowskiej – kościół oo. Bernardynów w Rzeszowie

**8:00: Msza Święta pod przewodnictwem JE ks. bp. Kazimierza Górnego**

◇ Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie

**9:00: Otwarcie konferencji i wystawy artysty Artura Majki**

**9:15–10:50 Sesja I: Droga św. Jakuba: historia, teologia i współczesne znaczenie**
(prowadzenie: Franciszek Mróz)

- **Miguel Taín,** Przeszłość i teraźniejszość lat świętych w katedrze w Santiago de Compostela: święta, procesje i ceremonie
- **Ks. Elisardo Temperán,** Duchowość pielgrzyma jakubowego w kontekście Roku Świętego: perspektywa historyczna i teologiczna
- **Ks. Bogdan Ferdek,** Od pielgrzymki do teologii: Camino jako *locus theologicus*
- **Łukasz Mróz,** Camino de Santiago w rytmie lat świętych: dynamika ruchu pielgrzymkowego w latach 2021–2025 i perspektywy na *Año Santo Compostelano* 2027
- **Cezary Taracha,** „Al encuentro de la vida": współczesne rozumienie Drogi św. Jakuba w świetle wybranych relacji hiszpańskich pielgrzymów

10:50 Dyskusja
11:00 Przerwa kawowa

11:30–13:00 **Sesja II**: **Camino jako żywa tradycja** (prowadzenie: Piotr Roszak)

- **Paweł Plichta,** Ciągłość i zmiana Camino de Santiago w polskich narracjach
- **Marcin Karkut,** Santiago de Compostela w relacjach brytyjskich podróżników XVIII wieku

- **Franciszek Mróz,** Czy Camino de Santiago przekształca przestrzeń pielgrzymowania w Europie Środkowo-Wschodniej? Rozwój i przemiany sieci Drogi św. Jakuba na początku XXI wieku
- **Alfred Krogman,** Droga św. Jakuba na Słowacji: historia i stan obecny
- **o. Roman Bielecki OP,** Plateros – nadzieja dla Camino
- **Tomasz Duda et al.,** Skala Pielgrzymowania Chrześcijańskiego (SPCh): nowe narzędzie empiryczne oparte na definicji teologiczno-antropologicznej

13:00 Dyskusja
13:15 Przerwa obiadowa

**14:00–15:30 Sesje paralelne**

**Sesja I: Doświadczenie pielgrzymowania i nowe formy Camino** (prowadzenie: Piotr Orłowski)
- **Berenika Seryczyńska,** Kto naprawdę „przeludnia" Santiago? Pielgrzymi i turyści a zjawisko „peregrinofobii"
- **Franciszek Mróz, ks. Piotr Roszak,** Caminophilia jako przejaw przemian współczesnego pielgrzymowania na Camino de Santiago
- **Dariusz Lipiński,** Dwa kościoły na jednym cmentarzu – czy Moustey jest przykładem turystyfikacji Camino?
- **Ks. Marcin Gazda,** Czy Camino (się) zmienia? Wielogłos motywacji jako odpowiedź na pytanie konferencji

◇ Sala przy klasztorze oo. Bernardynów
**Sesja II: Camino jako dziedzictwo kulturowe i wyzwanie duszpasterskie**
(prowadzenie: Agnieszka Brzezińska)
- **Lucyna Przybylska,** Droga św. Jakuba w nazwach ulic w Polsce
- **Mirosława Buczyńska,** Dualizm czy monizm: czy na Camino ważna była „dusza" czy „ciało"? Integracja wewnętrzna i przemiana poprzez doświadczenie pielgrzymki
- **Ks. Łukasz Skarżyński,** Czy Camino dociera do młodych ludzi? Przegląd hiszpańskich inicjatyw duszpasterskich ostatnich dziesięciu lat
- **Marek Okoń,** Religijne, społeczne i kulturowe oddziaływanie portali romańskich na drogach jakubowych dawniej i dziś
- **Paulina Fryszka, Mateusz Czerwiński,** Pokaż mi Camino

◇ Urząd Marszałkowski Województwa Podkarpackiego w Rzeszowie
**15:30: Sesja specjalna – debata: Rok Święty Compostelański 2027: perspektywy i wyzwania**
**bp Piotr Przyborek** oraz **ks. Elisardo Temperán**

**16:00: Dyskusja końcowa i zamknięcie konferencji**

◇ Muzeum Diecezjalne w Rzeszowie
**18:00: Zwiedzanie muzeum dla chętnych uczestników konferencji**